

375L0107

N:o L 42/14

EUROOPAN YHTEISÖJEN VIRALLINEN LEHTI

15.2.75

NEUVOSTON DIREKTIIVI,

annettu 19 päivänä joulukuuta 1974,

mitta-astioina käytettäviä pulloja koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä

(75/107/ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

useissa jäsenvaltioissa mitta-astioina käytettävien pullojen valmistusta ja testausta säädellään velvoittavilla säännöksillä, jotka eroavat jäsenvaltioittain, mikä siten estää tämäntyyppisten pullojen kauppaa; sen vuoksi on lähennettävä näitä säännöksiä,

mitta-astioina käytettävillä pulloilla on oltava erityiset metrologiset ominaisuudet ja tätä tarkoitusta varten on tarpeen eritellä tarkasti enimmäisvirheet, jotka sallitaan niiden nimellistilavuudessa ja määritellä vertailumenetelmä näiden virheiden tarkastusta varten, ja

on tarpeen, että mitta-astioina käytettävissä pulloissa on direktiivissä säädetyllä tavalla, ei ainoastaan merkintä niiden nimellistilavuudesta, vaan myös vaadittavat tiedot niiden täyttämiseksi,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tätä direktiiviä sovelletaan yleisesti pulloiksi nimitettyihin astioihin, jotka on tehty lasista tai jostakin muusta

⁽¹⁾ EYVL N:o C 56, 2.6.1972, s. 35⁽²⁾ EYVL N:o C 123, 27.11.1972, s. 7

aineesta, jolla on sellainen lujuus ja pysyvyys, että sillä on samat metrologiset takuudet kuin lasilla, kun sellaiset astiat:

1. suljetaan tai on suunniteltu suljettaviksi ja on tarkoitettu nesteiden varastointiin, kuljetukseen ja jakeiluun;
2. joiden nimellistilavuus on 0,05 litrasta viiteen litraan, nämä tilavuudet mukaan lukien;
3. joilla on sellaiset metrologiset ominaisuudet (rakennemuunnaisuudet ja valmistuksen yhdenmukaisuus), että niitä voidaan käyttää mitta-astioina, toisin sanoen, kun ne täytetään tiettyyn rajaan asti tai tiettyyn prosenttiin niiden ääritilavuudesta, niiden sisältö voidaan mitata riittävällä tarkkuudella.

Näitä astioita kutsutaan mitta-astiapulloiksi.

2 artikla

Vain mitta-astiapullot, jotka täyttävät tässä direktiivissä säädetyt vaatimukset, voidaan merkitä liitteessä I olevan 5 kohdan kolmannen alakohdan ETY-tunnuksella.

Ne ovat metrologisen valvonnan alaisia liitteissä eritellyin edellytyksin.

3 artikla

Jäsenvaltiot eivät saa evätä, kieltää eivätkä rajoittaa sellaisten mitta-astiapullojen saattamista markkinoille ja käyttöä mitta-astioina, jotka täyttävät tässä direktiivissä asetetut vaatimukset ja testit, sellaisten syiden perusteella, jotka koskevat niiden tilavuutta, niiden tilavuuden mittaamista tai menetelmiä, joilla ne on tarkastettu.

4 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 18 kuukauden kuluessa tämän direktiivin tiedoksi antamisesta ja niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että niiden tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamat keskeiset kansalliset säännökset toimitetaan kirjallisina komissiolle.

5 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 19 päivänä joulukuuta 1974.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. P. FOURCADE

LIITE I

1. Mitta-astiapullojen ominaisuudet kuvataan seuraavilla tilavuuksilla, jotka määritetään aina 20 celsiusasteen lämpötilaan:
 - 1.1 nimellistilavuus V_n on tilavuus, joka merkitään pulloon; se on nestemäärä, jonka pullon oletetaan sisältävän, kun se täytetään niissä käyttöolosuhteissa, joihin se on tarkoitettu;
 - 1.2 pullon ääritilavuus on nestemäärä, jonka pullo sisältää ääriään myöten täytettynä;
 - 1.3 pullon todellinen tilavuus on nestemäärä, jonka se todellisuudessa sisältää, kun se on täytetty tarkasti teoreettisesti nimellistilavuutta vastaavissa olosuhteissa.
2. Mitta-astiapullojen täyttömenetelmiä on kaksi:
 - 1) täyttö vakiotasolle;
 - 2) täyttö vakiotyhjiöön.

Välimatkan nimellistilavuuden teoreettisen täyttötason ja ääritason välillä sekä ääritilavuuden ja nimellistilavuuden välisen erotuksen, joka tunnetaan laajenemis- tai tyhjiötilavuutena, on oltava lähes vakio kaikille samantyyppisille pulloille eli kaikille saman suunnittelun mukaan valmistetuille pulloille.

3. Mitta-astiapullojen sisällön tilavuuden mittaamisen riittävällä varmuudella mahdollistamiseksi, sallien tavanomaiset epävarmuustekijät täytössä ja erityisesti varmuudella, jota vaaditaan valmispakkauksia koskeissa direktiiveissä, suurimpien sallittujen virheiden (positiivisten tai negatiivisten) mitta-astiapullon tilavuudessa, toisin sanoen suurimpien sallittujen erotusten (positiivisten tai negatiivisten) 20 °C lämpötilassa ja liitteessä II vahvistetuissa valvontaolosuhteissa, todellisen tilavuuden ja nimellistilavuuden V_n välillä, on oltava seuraavan taulukon mukaiset:

Nimellistilavuus V_n millilitroina	Suurimmat sallitut virheet	
	% V_n :sta	millilitroina
50— 100	—	3
100— 200	3	—
200— 300	—	6
300— 500	2	—
500—1 000	—	10
1 000—5 000	1	—

Ääritilavuuden suurimman sallitun virheen on oltava sama kuin vastaavan nimellistilavuuden suurimman sallitun virheen.

Mittapoikkeamien järjestelmällinen hyväksikäyttö on kiellettyä.

4. Käytännössä mitta-astiapullon todellinen tilavuus tarkastetaan määrittämällä 20 °C:ssa pullon todellisuudessa sisältämä vesimäärä, kun se on täytetty tasoon, joka teoreettisesti vastaa nimellistilavuutta. Se voidaan myös tarkastaa epäsuorasti, vastaavalla yhtä tarkalla menetelmällä.

5. Jokaisen mitta-astiapullojen valmistajan on haettava toimivaltaisen tarkastuslaitoksen hyväksyntä tunnukselle, jolla hänet voidaan tunnistaa.

Kun kyseinen tarkastuslaitos on antanut hyväksymisensä, sen on ilmoitettava siitä muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille tarkastuslaitoksille ja komissiolle yhden kuukauden kuluessa.

Valmistajan on omalla vastuullaan kiinnitettävä tunnus 3 (käännetty epsilon), josta säädetään mittauslaitteita ja metrologisia tarkastusmenetelmiä koskeviin yleisiin säännöksiin liittyvän jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 26 päivänä heinäkuuta 1971 annetun neuvoston direktiivin 71/316/ETY⁽¹⁾ 6 artiklassa, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna liittymisasiakirjalla⁽²⁾ ja jolla tunnuksella varmistetaan, että pullo täyttää tässä direktiivissä ja sen liitteissä olevat vaatimukset. Saman direktiivin liitteessä I olevassa 6.3 kohdassa tarkoitettua päiväystä, alkuperää ja vertailunumeroa ei kuitenkaan vaadita.

Tunnuksen on oltava vähintään 3 mm korkea.

6. Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on tarkastettava, että mitta-astiapullot täyttävät tämän direktiivin mukaiset vaatimukset, ottamalla näytteitä valmistuspaikalla taikka, jos tämä ei ole käytännössä mahdollista, yhteisöön sijoittautuneen maahantuojan tai hänen edustajansa toimipaikassa.

Tilastollinen näytteenottotarkastus on tehtävä laadun hyväksymistarkastuksille hyväksytyjen menetelmien mukaan. Sen tehokkuuden on oltava verrattavissa liitteessä II eritellyn vertailumenetelmän tehoon.

7. Tällä direktiivillä ei saa estää tarkastuksia, joita jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat tehdä kaupankäynnin yhteydessä.

8. Mitta-astiapullossa on oltava seuraavat pysyvät, helposti luettavat ja näkyvät merkinnät:

8.1 kyljessä, pohjan kehällä tai pohjassa:

8.1.1 merkintä nimellistilavuudesta litroina, senttilitroina tai millilitroina vähintään 6 mm korkein numeroin, jos nimellistilavuus on suurempi kuin 100 cl; 4 mm korkein numeroin, jos nimellistilavuus on vähemmän kuin 100 senttilitraa, mutta ei 20 cl ja 3 mm korkein numeroin, jos se on vähemmän kuin 20 cl:aa; merkintää seuraa käytetyn mittayksikön tunnus tai tarvittaessa yksikön nimi mittayksiköitä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 18 päivänä lokakuuta 1971 annetun neuvoston direktiivin 71/354/ETY⁽³⁾ säännösten mukaisesti, sellaisena kuin se on muutettuna liittymisasiakirjalla;

8.1.2 valmistajan tunnus, joka on vahvistettu 5 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa;

8.1.3 tunnus, joka on vahvistettu 5 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa.

- 8.2 Pohjassa tai pohjan kehällä, sellaisella tavalla merkittynä, että vältetään sekaantuminen edelliseen merkintään, samoilla vähimmäiskorkeutta olevilla numeroilla kuin ne, jotka ilmoittavat vastaavan nimellistilavuuden, sen täyttömenetelmän tai niiden täyttömenetelmien mukaan, johon pullo on tarkoitettu:

8.2.1 ääritilavuuden merkintä senttilitroina, ilman symbolia cl,

8.2.2 tai merkintä etäisyydestä millimetreinä ääritasosta täyttötasoon, joka vastaa nimellistilavuutta ja sen perässä tunnusmerkki mm.

Muita merkintöjä pullossa saa olla edellyttäen, että ne eivät aiheuta sekaannusta pakollisten merkintöjen kanssa.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 202, 6.9.1971, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o L 73, 27.3.1972, s. 14

⁽³⁾ EYVL N:o L 243, 29.10.1971, s. 29

LIITE II

Tässä liitteessä vahvistetaan mitta-astiapullojen tilastollisen tarkastuksen menetelmät direktiivin 2 artiklan ja liitteessä I olevan 6 kohdan vaatimusten täyttämiseksi.

1. NÄYTTEENOTTOMENETELMÄ

Samaa mallia ja samalta valmistajalta olevista mitta-astiapulloista oleva näyte otetaan erästä, joka periaatteessa vastaa tunnin tuotantoa.

Jos tunnin tuotantoa vastaavan erän tarkastustulos ei ole tyydyttävä, voidaan suorittaa toinen tarkastus, joka perustuu joko toiseen näytteeseen pitempää ajanjaksoa olevasta tuotannosta taikka jos tuotanto on jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten hyväksymän tarkastuksen alaista, valmistajan tarkastuskor-teille kirjattuihin tuloksiin.

Näytteen muodostavan mitta-astiapullojen lukumäärä on 35 tai 40, riippuen siitä, kumman kahdesta tuloksiin sopivasta jäljempänä 3 kohdan menetelmästä kukin jäsenvaltio on valinnut.

2. NÄYTTEEN MUODOSTAVIEN MITTA-ASTIAPULLOJEN TILAVUUDEN MITTAAMINEN

Mitta-astiapullot punnitaan tyhjinä.

Ne täytetään tiettyä tiheyttä olevalla 20 °C:lla vedellä käytettyä tarkastusmenetelmää vastaavaan täyttötasoon.

Ne punnitaan täytettyinä.

Tarkastus suoritetaan käyttämällä laillisia mittauslaitteita, jotka soveltuvat tarpeellisten toimenpiteiden suorittamiseen.

Tilavuutta mitattaessa virhe ei saa olla suurempi kuin yksi viidesosa suurimmasta sallitusta vastaavasta virheestä mitta-astiapullojen nimellistilavuudessa.

3. TULOSTEN SOVELTAMINEN

3.1 Standardipoikkeamamenetelmän käyttö

Mitta-astiapullojen lukumäärä näytteessä on 35.

3.1.1 Lasketaan seuraavasti (ks. 3.1.4 kohta):

3.1.1.1 näytteessä olevien pullojen todellisten tilavuuksien x_i keskiarvo \bar{x} .

3.1.1.2 erässä olevien pullojen todellisten tilavuuksien x_i arvioitu standardipoikkeama s .

3.1.2 Lasketaan seuraavasti:

3.1.2.1 Eritelmän ylempi raja T_s ; merkityn tilavuuden (ks. liitteessä I oleva 8 kohta) ja tätä tilavuutta vastaavan suurimman sallitun virheen summa.

3.1.2.2 Eritelmän alempi raja T_i ; merkityn tilavuuden (ks. liitteessä I oleva 8 kohta) ja tätä tilavuutta vastaavan suurimman sallitun virheen erotus.

3.1.3 Hyväksymisen kriteerit:

Erän voidaan katsoa olevan tämän direktiivin mukainen, jos luvut x ja s samanaikaisesti toteuttavat seuraavat kolme epäyhtälöä:

$$\bar{x} + k \cdot s \leq T_s$$

$$\bar{x} - k \cdot s \geq T_i$$

$$s \leq F (T_s - T_i)$$

jossa $k = 1,57$

ja $F = 0,266$

3.1.4 Erän keskiarvon \bar{x} ja arvioitun standardipoikkeaman s laskeminen.

Lasketaan seuraavasti:

— 35 mitatun todellisen tilavuuden summa $x = \sum x_i$

— 35 mittauksen keskiarvo $\bar{x} = \frac{\sum x_i}{35}$

— 35 mittauksen neliöiden summa $\sum x_i^2$

— 35 mittauksen summan neliö $(\sum x_i)^2$, sitten $\frac{(\sum x_i)^2}{35}$

— korjattu summa: $SC = \sum x_i^2 - \frac{1}{35} (\sum x_i)^2$

— arvioitu varianssi: $v = \frac{SC}{34}$

Tästä arvioitu standardipoikkeama: $s = \sqrt{v}$

3.2 Keskimääräisen vaihteluvälimenetelmän käyttö

Mitta-astiapullojen lukumäärä näytteessä on 40.

3.2.1 Lasketaan seuraavasti (ks. 3.2.4 kohta):

3.2.1.1 näytteen pullojen todellisten tilavuuksien x_i keskiarvo \bar{x} .

3.2.1.2 näytteen pullojen todellisten tilavuuksien x_i keskimääräinen vaihteluväli \bar{R} .

3.2.2 Lasketaan seuraavasti:

3.2.2.1 eritelmän ylempi raja T_s merkityn tilavuuden (ks. liitteessä I olevassa 8 kohdassa) ja tätä tilavuutta vastaavan suurimman sallitun virheen summa,

3.2.2.2 eritelmän alempi raja T_i merkityn tilavuuden (ks. liitteessä I olevassa 8 kohdassa) ja tätä tilavuutta vastaavan suurimman sallitun virheen erotus.

3.2.3 Hyväksymisen kriteerit:

Erä on direktiivin mukainen, jos luvut x ja R toteuttavat samanaikaisesti seuraavat kolme epäyhtälöä:

$$\bar{x} + k' \cdot \bar{R} \leq T_s$$

$$\bar{x} + k' \cdot \bar{R} \geq T_i$$

$$\bar{R} \leq F' (T_s - T_i)$$

missä $k' = 0,668$

ja $F' = 0,628$

3.2.4 Näytteen 40 mitta-astiapullon keskiarvon x ja keskimääräisen vaihteluvälin R laskeminen.3.2.4.1 \bar{x} :n saamiseksi lasketaan seuraavasti:

— 40 todellisen tilavuusmittauksen x_i summa: $\sum x_i$

— näiden 40 mittauksen keskiarvo: $\bar{x} = \frac{\sum x_i}{40}$

3.2.4.2 \bar{R} :n saamiseksi:

Jaetaan näyte ajanjärjestyksen mukaisessa valitsemisjärjestyksessä kahdeksaan osanäytteeseen, joissa kussakin on viisi mitta-astiapulloa.

Lasketaan seuraavasti:

— vaihteluväli jokaisessa osanäytteessä, toisin sanoen osanäytteessä olevan viiden pullon suurimman ja pienimmän todellisen tilavuuden erotus; siten saadaan kahdeksan vaihteluväliä: R_1, R_2, \dots, R_8

— kahdeksan osanäytteen vaihteluvälien summa:

$$\sum R_i = R_1 + R_2 + \dots + R_8$$

$$\text{Keskimääräinen vaihteluväli } \bar{R} = \frac{\sum R_i}{8}$$